

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

GLOBAL TA‘LIM VA MILLIY METODIKA TARAQQIYOTI

**mavzusidagi VI an‘naviy respublika ilmiy-amaliy anjumani
materiallari**

2022-yil, 29-mart

Toshkent – 2022

UDK: 81/82:801.
8:347.78.034
(574.1)

“Global ta’lim va milliy metodika taraqqiyoti” mavzusidagi VI an’anaviy respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari. –Toshkent: 2022. – 430 b.

Ushbu to‘plam O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti O‘zbek tili va adabiyoti fakulteti O‘zbek adabiyotini o‘qitish metodikasi kafedrasidan tashkil etilgan.

Mas’ul muharrir:

M.Abdullayeva – filologiya fanlari doktori, dotsent

Taqrizchilar:

H.Homidiy – filologiya fanlari doktori, professor

Q.Husanboyeva – pedagogika fanlari doktori

To‘plovchi va nashrga tayyorlovchilar:

Sh.Rahmonova, Q.Mamiraliyev, O‘.Yo‘ldoshev

Ushbu to‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Kengashining 2022-yil 8-sonli qaroriga asosan nashrga tavsiya etildi.

To‘plamdan o‘rin olgan maqolalarning ilmiy va uslubiy jihatlariga mualliflarning o‘zlari mas’uldirlar.

harakarlarni baholab, u haqida tasavvur hosil qilishga intilar ekan, beixtiyor “o‘z qarichi”ni ishga soladi.

Xullas, badiiylarning turfa xil tarzda ifodalash xarakterlarning ruhiy-ma’naviy olamini anglashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Умуров Х. Таҳлил чизгилари. – Тошкент, “Мухаррир”, 2013. – 312 б.
2. Тимофеев А.И. Основы теории литературы. – Москва, 1963. – 530 с.
3. Солижонов Й. Ҳақиқатнинг синчиков кўзлари. – Тошкент, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти, 2009. – 210 б.
4. Бутаев Ш. Шох. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти, – Тошкент, 2006. – 360 б.
5. Қуронов Д. Чўлпон насри поэтикаси. – Т.: «Шарк», 2004, – 288 б.

XOJA HIKOYATLARIDA ADOLATLI SHOH TIMSOLI

Nazarova Dilafruz Ixtiyorovna

ToshDO‘TAU o‘qituvchi

Annotatsiya

Mazkur maqolada hikoyat janrining adabiy xususiyatlari o‘rganildi. Sayid Podshohxoja ibn Abdulvahhobxoja (Xoja)ning “Miftohi ul-adl”, “Gulzor” asarlarida keltirilgan hikoyatlar tahlil etildi. Xoja hikoyatlarining mavzu rang-barangligi, didaktik jihatlari, insonparvarlik, adolatparvarlik g‘oyalari tarannum etilgan hikoyatlari asosida yoritildi. Adib hikoyatlarida adolatli shoh o‘ziga xos tarzda ifodalangan bo‘lib, ular faoliyati insonlarga axloqiy va ma’naviy oziq beradi. Bu asarlar o‘zbek adabiyoti va Sharq adabiyotida an‘ana tusiga kirgan pand-nasihat ruhida yozilganligi bilan ahamiyatlidir.

Kalit so‘zlar: podshoh, hikoyat, insonparvarlik, adolatparvarlik, didaktika, o‘ziga xoslik, an‘ana.

Hikoyatga musulmon Sharqi adabiyotidagi o‘ziga xos bir adabiy hodisa sifatida qaraladi, – deydi R.Jumayev o‘z tadqiqotida. U voqeabandlikka asoslanishini, muayyan asar tarkibida kelishini ta’kidlab, “hikoyat” istilohini hozirgi ma’nodagi “hikoya” atamasi bilan bir xil tushuncha deb hisoblamaslik kerakligini aytadi [7; 11-12]. Hikoya mustaqil adabiy janr, ya’ni: “badiiy adabiyotda kichik epik janr, hayot hodisalari ixcham ifoda etiladigan nasriy asar”ni [10; 330] anglatadi. Biroq uning yuzaga kelishida hikoyatlarning sezilarli o‘rni va ta’siri bor. Boshqacha aytganda, hikoya – hikoyatning ravnaqi natijasida yuzaga kelgan janr. Chunki hikoyatda ham, xuddi hikoyadagi kabi, nisbatan kichik bir voqelik tasvir va

bayon obyekti qilib olinadi. Adabiyotshunoslikda hikoya janri keng o'rganilgan. Biroq forsiy va turkiy adabiyotdagi hikoyat xususiyatlari o'rganilgan tadqiqotlar u qadar ko'p emas [9; 20-23]. Shu nuqtayi nazardan hikoyat janrining adabiyotimiz tarixida tutgan o'rni beqiyosdir.

XV asrning oxiri va XVI asrlarda yashab ijod etgan Podshohxoja ibn Abdulvahhobxoja o'zbek adabiyoti tarixida ijtimoiy masalalarni o'ziga xos tarzda aks ettirgan kichik hikoyatlar muallifi sifatida mashhurdir. Podshohxoja Shayx Sa'diy, Abdurahmon Jomiy, Alisher Navoiy kabi ulug' so'z ustalarining an'alarini davom ettirib, kichik hajmli ijtimoiy-siyosiy, axloqiy-ta'limiy ruhdagi hikoyatlarini "Miftoh ul-adl" hamda "Gulzor" asarlarida keltirib o'tadi. Xojaning "Miftoh ul-adl" va "Gulzor" asarlari XI asrdan o'ziga xos an'ana tusini olgan pand-nasihat ruhida yozilgan badiiyat namunalari turkumiga mansubdir, – deya e'tirof etadi, – adabiyotshnos olim R.Vohidov [4; 514].

Adibning "Miftoh ul-adl" hamda "Gulzor" asarlarida adolat bilan ish ko'rganlar faoliyati madh etiladi. Aksincha, ish yuritganlar xatti-harakatlari qoralanadi. Ayniqsa, adib Iskandar va No'shiravon kabi an'anaviy obrazlarni adolat timsoli sifatida ulug'lashga harakat qilgan. Bu obrazlar ishtirokidagi hikoyatlarida yurt boshqaruvchilarining adolat, odillik, to'g'rilik bilan ish ko'rish oddiy xalq osoyishtaligi, farovon yashashining garovi ekanligini ko'rsatib, hokimiyat tepasida turgan u xoh shoh bo'lsin, xoh vazir adolat bilan ish tutishi lozimligini uqtiradi. Adib hikoyalarida adolat masalasi birinchi o'rinda turadi. Deyarli, barcha asarlarida muallif adolat tushunchasini turli jihatlardan yoritishga harakat qiladi. "Podshoh va zohid", "Mahmud G'aznaviy va boyqush", "Sulton Mahmud G'aznaviy, vazir va Ayo", "Shayx Bahlul va Xorun ar-Rashid", "Sulaymon, pashsha va el" kabi hikoyatlarida bosh g'oya sifatida adolat masalasi qo'yilgan. "Podshoh va zohid" hikoyatida Zohid bir soatlik adolatga 20 martalik haj savobini almashtirishga tayyorligini aytadi. Podshohxoja hikoyalari katta ijtimoiy, umumbashariy ahamiyatga molik asarlardir. Ularning zamiriga chuqur insonparvarlik, bag'rikenglik, adolatparvarlik g'oyalari singdirilganligi bilan hozirgi kunda

eskirgan, podshohlar, vazirlar, darveshlar, tarixiy shaxslar bilan bog‘liq sujetlar asosida yaratilganiga qaramay, o‘zining axloqiy-didaktik, ijtimoiy-zamonaviy qimmatini yo‘qotmagan. Ular bugun va kelajak uchun birday xizmat qiladi.

Podshohxoja asarlaridagi hikoyatlar ijtimoiy-siyosiy, ma’naviy-axloqiy mazmun kasb etgan. Birgina Iskandar Zulqarnayn obrazi ishtirok etgan hikoyatlarida Iskandarning shaxsiy fazilatlari, odilligi, axloqiy sifatlari ochib beriladi. Xojaning Iskandar obrazi ishtirok etgan “Ajoyib shahar” hikoyatida berilishishicha, bir viloyat hokimining odilligi va yurtining ma’murligi Iskandarni hayratlantiradi. Iskandar Zulqarnayn bir viloyatga boradi. Borgan yerida suruv-suruv qo‘ylar bo‘lib, cho‘poni yo‘q ekan, suruv-suruv tuyalari yuribdi, sarboni yo‘q ekan, suruv-suruv yilqilari yuribdi, otboqari (yilqiboni) yo‘q ekan. Barcha qo‘ylar, tuyalar, otlar soni bir xil ekan, ortiq yo kami yo‘q ekan. Yana mevalari pishib yotgan bog‘lari bor ekan-u, bog‘boni yo‘q ekan. Iskandarning lashkarlaridan qaysiki moli yoki mevasini esa xasta bo‘libdi. Iskandar bu holni ko‘rgach, hech kim bu mollar va mevalardan olmasin deb hukm qilibdi. Keyin bir kishini bu viloyatning shahariga yuborib, qanday ekanligini bilib kel debdi. U kishi shaharga bordi, shahar bozori orasta, har narsasi mo‘l, do‘konlari farovon, ammo egasi yo‘q ekan. Hayron bo‘lib yurgan edi, nogoh oldidan bir kishi chiqdi. U kishidan so‘rab bildi. Iskandarning kelganini ularga bildirdi. Iskandar bu viloyatning tartib-qoidalaridan juda ajablandi. Iskandar ulardan so‘radi: bu ne ajoyib holki, sizlarning mollaringizning qarovchisi yo‘qdir va yana barcha mollaringiz bir-biridan kam emas, kimki molingizdan, mevangizdan olsa, darhol xasta bo‘lmoqda. Buni menga ma’lum qiling dedi. Shunda u viloyatning podshohi: “Bizning oramizda biror kishi muflis (qashshoq) bo‘lsa, barimiz yig‘ilib ul kishiga mol jam qilib, ul kishini mol va amvol va jamiyatda o‘zlarimiz birlan barobar qilurmiz. Ul jihatdin bizning oramizda o‘g‘ri va avbosh bo‘lmas”, – debdi [2; 43-45]. Iskandar bu tartibli viloyatdan bag‘oyat shod va mamnun bo‘libdi. Iskandar Zulqarnayn adolati bilan dong taratgan podshoh bo‘lsa-da, bu viloyatning boshlig‘i bu borada undan-da tajribaliroq bo‘lib chiqibdi.

Adib mulkning ma'murligi, xalqning saodati hukmdorga bog'liqligini keltirilgan ixcham hikoyatda badiiy tasvir etgan. Podshoh, yurt boshqaruvchisi bilan xalqning bir-birini yaxshi tushunishi, bir-biridan xabardor bo'lib, ularning o'zaro bahamjihatligi porloq kelajakning poydevori bo'lsa, noahilligi esa mamlakatni vayron etib, xalq boshiga turli musibatlar keltirishi haqiqatdir.

Iskandar Zulqarnayn obrazi Podshohxojadan oldin yashab ijod etgan bir qator ijodkorlar ijodida ham uchraydi. Sa'diy Sheroziy, Abdurahmon Jomiy, Alisher Navoiy... barcha ijodkorlar ijodida Iskandar Zulqarnayn adolatli shoh timsoli sifatida e'tirof etiladi. Mazkur hikoyatda esa Iskandar Zulqarnayndan ham odil yurt boshqaruvchisi bor ekanligini ko'rsatgan. Sa'diy Sheroziyning "Guliston" asarida Iskandar Zulqarnayn haqidagi bir hikoyatida: Iskandardan so'radilar: "G'arb-u Sharqdagi mamalakatlarni nima bilan zabt etding? Avvalgi podshohlarning xazinasini, yoshi, lashkari senikidan ortiq bo'lsa-da, bunday fotihlik ularga nasib bo'lmagandi". Iskandar dedi: "Zabt etgan mamlakatim fuqarolariga ozor bermadim va podshohlarining nomlarini faqat yaxshilik bilan yod etdim" [8; 55]. Sa'diy ham Iskandarning adolat bilan ish yuritganligini e'tirof etmoqda. V.Zohidov ta'kidlaganidek, Xojaning "Gulzor" asari Sa'diyning "Guliston" asari yo'nalishida yozilgan. "Guliston" asaridagi hikoyatlar singari Podshohxoja asarlarida ham ixcham hikoyat keltiriladi, xulosa qismini esa she'riy parcha bilan yakunlaydi.

Xoja hikoyatlari aynan adolatli, odil, insofli shohlarga bag'ishlangan hamda ularga qarama-qarshi obraz sifatida o'g'ri, xalq mulkini o'maradigan, shoh xazinasini talon-taroj qiladigan bek, vazir, amaldorlarni qo'yadi. Mazkur hikoyatlarda adibning odil shoh haqidagi qarashlari, ularga bo'lgan munosabati, zulm qiluvchilarga nisbatan qahr-u g'azabi o'z ifodasini topgan. Shunday hikoyatlaridan biri "Mihtohul-adl" asaridan o'rin olgan "Bahromgo'r va cho'pon" haqidagi hikoyatdir.

Mazkur asarni o'n besh bobga ajratgan M.Mirzaahmedova "Xoja" nomli monografiyasida ikkinchi bobi ("Odil sultonlarning bayonin qilur")da adolatli shohlarga xos xususiyatlar haqida Xoja o'z tushunchalarini berib o'tganligini qayd

etadi [3; 56]. Fikrimizcha, shoh o'ta odil bo'lishi bilan birga juda hushyor turmog'i, atrofidaqlarini nazorat qilishi lozim bo'ladi.

Hikoyatda aytilishicha, bir Bahromgo'r degan podshoh bo'lib, u ov qilishga, may ichishga, maishatga berilib ketib, davlat ishlarini vaziri Rostravshanga topshirib qo'yadi. Bundan foydalangan vaziri o'z manfaati yo'lida xalqni ko'p azoblaydi. Natijada shaharlar xarobaga aylanib, xalq mamlakatni tashlab keta boshlaydi. Kunlardan bir kuni podshoh qo'l ostidagi beklaridan biri isyon qilayotgani haqida xabar topadi. Uni bostirish uchun urushga hozirlik ko'rmoqchi bo'ladi. Ammo askarlari tarqab ketganini, xazinasini bo'shab qolganini ko'radi. Hayron bo'lib, bor askarlar-u, qurol-aslahalarini yig'ib, dashtga chiqib ketadi. Yo'l yurib suvsagan shoh uzoqdan bir chodirni ko'radi va chodirga boradi. U chodir eshigida bir itning osilib turganini ko'radi. Shoh chodirdan chiqqan kishidan kimligini so'raydi. U kishi cho'ponligini aytadi. Suv ichib bo'lgach, shoh bu itni nima uchun osib qo'rganini so'raydi. Cho'pon shohga sababini tushuntiradi: "Bu it maning itim erdi, qo'ylarimni boqar erdi, erta birla o'tga olib borur erdi, kechalari qo'noqqa olib kelur erdi. Bir kun qo'ylarimni sanadim, ersa kam keldi, taqi ikkilamchi kuni ham sanadim, yana eksuk keldi..." Tush vaqtida qo'ylaridan xabar olgani kelgan cho'pon bo'ri qo'ylarini bo'g'izlayotganini ko'radi. Itini chaqirisa ham qaramaganidan, o'rnidan turmagandan jahli chiqib, qo'ylarini uyiga olib keladi va xiyonat qilgani uchun itini osib o'ldirganini va uni ko'rib o'zga itlar xiyonat qilmasliklari uchun dorga osib qo'rganini aytadi. Mumtoz adabiyotimizda it obrazi vafo, sadoqat timsoli sifatida keltirilgan bo'lib, bu hikoyatda hiyonatkor obraz sifatida keltiriladi. Adib bu hikoyati orqali hiyonatning jazosi o'lim ekanligini ko'rsatgan. Bunda ijodkorning an'anaviy obrazdan chekingan holda noan'anaviy ijodiy yangiligini ko'rishimiz mumkin.

Hikoyatdan bilsa bo'ladiki, yurtda adolat o'rnatishning yaxshi yo'li odil shoh orqali amalga oshiriladi, ya'ni adolatli shoh o'z faoliyati bilan fuqarolariga o'rnak bo'lsa, uning atrofidaqlar ham adolatli bo'lishga harakat qiladi, aksi bo'lsa, yomon oqibatlarga olib keladi. Hikoyat mazmunidan bilsa bo'ladiki, adolat qaror

topishi uchun bir qancha sabab va oqibatlar to'g'ri hal etilishi lozim. Chunki mamlakatda zulmning kuchayishiga, xalq hayotining izdan chiqishiga asosiy sabab shohning o'z yurtiga bee'tiborligida ko'rinadi. Shuning uchun ham Xoja shoh mamlakat va xalqi haqida qayg'ursa, uning gullab-yashnashi uchun harakat qilsa, xalq orasida obro'si oshishini, mamlakati gullab yashnashini, shohlik mas'uliyatini unutib, el dardi bilan yashamasa, ular uchun qayg'urmasa, yomon oqibatlarga olib kelishini bir hikoyat misolida isbotlab beradi. Shoh odil va adolatli bo'lishi bilan birga, xalqining osoyishtaligi uchun hushyor bo'lishi hamda qo'l ostidagi vazur-u beklarni nazorat qilib turishi ham muhim ekanligini ta'kidlaydi. Buni yuqoridagi hikoyatdan olingan quyidagi satrlarda ko'rishimiz mumkin: "Emdi sulton yo bek bo'lg'on kishi vazirig'a ishonib g'ofil bo'lmoq kerakmas. Va yana podshoh yo bek bo'lg'on kishi bir navkarin bir shaharga beklikni yuborsa, yashirin va yana bir g'a-razsiz kishini ortincha yubormak kerak, adl qilurmi yo zulm qilurmi..." [3; 18-21].

"No'shiravoni odil va Hakim" deb shartli nomlangan quyidagi hikoyat ham benihoyat ibratlidir. No'shiravoni odil adolat masalasida barcha beklari va hakimlarini yig'ib, raiyat, ya'ni xalq bilan qanday munosabatda bo'lish kerakligi haqida yig'ilganida, beklari aytadilar: Agar ulug' podshoh bo'laman desang, xalqdan olinadigan soliqni ko'paytirib, qo'shinni mustahkamlash kerak. Donishmand Abuzarjumhur esa, beklar, sizlar xato yo'ldasizlar, bu yo'l bilan yurtini ham, davlatni ham xonavayron qilasizlar. Bu yo'l bilan xalqqa zulm qilib, bir-ikki yil soliq yig'ib, navkarlarga berarsizlar, keyinchi? Kimdan nimani olasizlar? ...

Podshoxojaning to'g'rilik va adolat haqidagi qarashlarini uning "Sulton Mahmud G'aznaviy va darvesh", "No'shiravon, kampir, Ozarbayjon begi", "Sulton Malik va kampir", "Iskandar va Chin haqoni", "Sulton Mahmud va tolibi ilm" va boshqa hikoyatlarida o'z aksini topgan.

Xulosa o'rnida shuni aytishimiz mumkinki, Xoja hikoyatlarida adolatli shoh o'ziga xos tarzda ifodalangan bo'lib, ular faoliyati insonlarga axloqiy va ma'naviy oziq beradi. Xoja xalqning yaxshi hayotga erishishini istadi, shoh va uning amaldorlarini adolatli bo'lishga, xalqqa zulm o'tkazmaslikka chaqirdi. Fuqarolar

holidan xabardor bo'lib turishga undadi. Shu bois, u o'z qarashlarida adolatli va insonparvar podshohlar timsolini yaratdi. Ana shu timsollar vositasida zamonasining zolim amaldorlariga ta'sir etish orqali ularni tarbiyalamoqchi bo'ladi. Xoja hikoyatlari har jihatdan kitobxonni ezgulikka chorlaydi, o'quvchiga ma'naviy ozuqa berish bilan birgalikda ularni adolatli va to'g'ri bo'lishga chorlaydi. Xoja asarlarida ifodalangan ijtimoiy-siyosiy, axloqiy-ta'limiy mavzular bugun uchun ham ibratlidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbek adabiyoti III tom. – T.: O'zdavnashr. 1959. – 230 bet.
2. Podshoxoja. “Miftahul-adl” va “Gulzor” dan. – T.: O'zSSR davlat badiiy adabiyot nashriyoti. 1962. – 55 bet.
3. Mirzaahmedova M. Xoja. – T.: Fan. 1975. – 134 bet.
4. Vohidov R., Eshonqulov H. O'zbek mumtoz adabiyoti tarixi (eng qadimgi davrlardan XVI asr oxirigacha) O'quv qo'llanma. – T.: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti. 2006. – 514 b.
5. N. Jumaxo'ja, Adizova I. O'zbek mumtoz adabiyoti tarixi (XVI–XIX asr I yarmi). Darslik. Ikkinchi nashr. – T.: Innovatsiya-Ziyo. 2020. – 518 b.
6. Ahmedov I. Podshoxoja va uning “Gulzor” majmuasi. //“O'qituvchilar” gazetasi// –T., 1947-yil 17-may.
7. R. Jumayev. “Masnaviyi ma'naviy” va “Lison ut-tayr” dagi hikoyatlarning qiyosiy tahlili. F.f.d. (Phd) diss.avtoreferati. Samarqand. 2018. – 45 b.
8. Sa'diy Sheroziy. Guliston. Bo'ston: to'plam. – T.: Fafur Fulom nomidagi NMUI, 2021. – 264 b.
9. G'anixo'jayeva N. Navoiy hikoyatlarining asosiy manbalari haqida // O'zbek tili va adabiyoti. – Toshkent, 1967. – № 4. – B. 20–23.
10. O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi. 11-jild. – Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti, 2005.

UBAYDIY IJODINING O'RGANILISHI

Hayitboyeva Dilorom Hakim qizi

ToshDO'TAU o'qituvchi

Annotatsiya

Bugungi asrimizda Ubaydiy ijodini o'rganish adabiyotshunosligimizning dolzarb masalalaridan biri bo'lib kelmoqda. O'zbek ruboiynavisligi taraqqiyotiga Ubaydiy ham o'zining munosib hissasini qo'shgan, ruboiy janri uchun belgilangan an'anaviy qonun-qoidalarga amal qilib qolmasdan, uni ma'no va mazmun jihatidan boyitishga, hayot bilan uyg'unlashtirishga, til va ifoda soddaligi, samimiyligiga erishishga katta ahamiyat bergan. Ushbu maqolada Ubaydiy hayoti va adabiy faoliyati, merosi xususida, shoir hayoti va ijodining o'rganilish tarixi yuzasidan mulohazalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: Ubaydulloxon, Qul Ubaydiy, tasavvuf, zullisonayn, kulliyot, “Devoni Ubaydulloxon”, “Masoil us-salot”, ruboiy, tariqat, manzuma.

MUNDARIJA

GLOBAL TA'LIM VA MILLIY METODIKA

<i>Sirojiddinov Sh.</i> GLOBAL TA'LIMDAN MILLIY MAQSADLAR TOMON.....	3
<i>Qozoqboy Yo'ldosh</i> . GLOBALLASHGAN DUNYO VA ADABIY TA'LIM.....	5
<i>Valixo'jayev B.</i> MIRZO ULUG'BEK DAVRIDA OLIY TA'LIM – MADRASALAR VA MADRASAYI OLIYA	12
<i>Qodirov V.</i> FILOLOGIK TA'LIM YANGILANISHI SHAROITIDA ADABIY TA'LIM OLDIDA TURGAN VAZIFALAR.....	22
<i>Islamova M.</i> O'ZBEKISTONDA GLOBAL TA'LIM MUAMMOLARI YECHIMI BO'YICHA OLIB BORILAYOTGAN ISHLAR.....	27

ADABIYOTSHUNOSLIKNING DOLZARB MUAMMOLARI

<i>Abdullayeva M.</i> TARIXIY ASARLARDA AN'ANAVIY MOTIVLAR.....	33
<i>Qayumov O.</i> SHOMON MAROSIMI MORFOLOGIYASIGA DOIR MULOHAZALAR.	42
<i>Hamraqulova X.</i> "SINCHALAK" – O'Z DAVRINI TANQIDIY TAHLIL QILGAN ASAR.....	50
<i>Jo'rayeva G.</i> O'ZBEK BOLALAR SHE'RIYATI – G'OYAVIY-MA'RIFIY, ESTETIK TARBIYA QUROLI SIFATIDA.....	57
<i>Jabborova M.</i> "QISSAI JAMSHID" ASARINING POETIK XUSUSIYATLARI.....	65
<i>Qosimov A.</i> ADABIYOTSHUNOSLIKDA RETSEPSIYA HODISASI.....	75
<i>Oripova G, Tolipova M.</i> SHOYIM BO'TAYEV USLUBIGA XOS JIHATLAR.....	83
<i>Barziyev O, Sayitxonova B.</i> QIZLAR TAQDIRI BILAN BOG'LIQ AN'ANAVIY POETIK TURKUMLAR.....	87
<i>Aliqulova H.</i> YOR-YOR QO'SHIQLARIDA RANGLAR BILAN BOG'LIQ AYRIM MULOHAZALAR.....	92
<i>Mamiraliyev Q.</i> ISTIQLOL DAVRIDA SHE'RIY JANRLARNING O'RGANILISHI VA YANGILANISH TAMOIYILLARI.	97
<i>Karimova N.</i> IJODIY TAJRIBANING SHAKLLANISHI.....	101
<i>Ashurova N.</i> HOZIRGI O'ZBEK ADIBALARI ROMANLARIDA AYOL OBRAZI TASVIRI.	105

<i>Djurakuloav E.</i> SHOYIM BO‘TAYEVNING “SHOX” ROMANIDA BADIY XARAKTER TALQINI.	111
<i>Nazarova D.</i> XOJA HIKOYATLARIDA ADOLATLI SHOH TIMSOLI.....	116
<i>Hayitboyeva D.</i> UBAYDIY IJODINING O‘RGANILISHI.....	122
<i>Xayitaliyeva N.</i> LIRIKADA BADIY TAFAKKUR VA POETIK TIL XUSUSIYATLARI	126
<i>Yo‘ldoshev O‘.</i> ISHQA BOG‘LANGAN KO‘NGIL.....	132

ADABIYOT O‘QITISH MUAMMOLARI: YECHIM VA TAKLIFLAR

<i>Husanboyeva Q.</i> UZLUKSIZ ADABIY TA‘LIMDA UY VAZIFALARI.....	140
<i>Matchanov S.</i> NAVOIY IJODIYOTI VA BOLALAR KITOBXONLIGI.....	161
<i>Niyozmetova R, Fozilova M.</i> BADIY ASAR MAZMUNINI TINGLAB IDROK ETISH.....	166
<i>Ahmedov H.</i> IQTIDORLI O‘QUVCHI BILAN ISHLASH HAQIDA MULOHAZALAR..	171
<i>Qambarova S.</i> TALABALAR KASBIY KOMPETENTLILIGINI RIVOJLANTIRISHDA LABORATORIYA MASHG‘ULOTLARINI TASHKIL ETISH USULLARI.....	176
<i>Abdurahmonova B.</i> MUQIMIYNING HAJVIY SHE‘RLARINI SHARHLAB O‘QITISH.....	181
<i>Abdullayev K.</i> BADIY ASAR TAHLILI JARAYONIDA FANLARARO INTEGRATSIYADAN FOYDALANISH.....	186
<i>Akbarov O. E.</i> CHINGIZ AYTMATOV IJODIDA QALB EKOLOGIYASI, INSON VA TABIAT UYG‘UNLIGI MASALALARI.....	195
<i>Jo‘rayeva D.</i> BOSHLANG‘ICH SINIF DASTURI UCHUN MUMTOZ ADABIYOT O‘QITISH YUZASIDAN TAKLIFLAR.....	200
<i>Rasulova R.</i> O‘QUVCHILARDA MATN YARATISH KO‘NIKMASINI SHAKLLANITIRISHDA MUMTOZ ADABIYOTNING O‘RNI.....	208
<i>Sharopov A.</i> DARS JARAYONLARIDA INTERFAOL METODLAR FOYDALANISH BUGUNGI KUN TALABI.....	213
<i>Yusufjonova N.</i> XALQ DOSTONLARIDA EPOS VA MIFOPOTIK TAFAKKUR MUSHTARAKLIGI	216
<i>Talipova M.</i> TA‘LIM JARAYONLARIDA MUAMMOLI VAZIYATLARNI YUZAGA KELTIRISH VA YECHISHNING O‘ZIGA XOS JIHATLARI.....	223

TALABALAR MINBARI: ADABIYOT TA'LIMIDA INNOVATSION G'OYALAR

<i>Nurmuhammadov J.</i> ADABIY LABORATORIYALAR ORQALI O'QUVCHILARNI TANQIDIY VA IJODIY FIKRLASHGA O'RGATISHNING AHAMIYATI.	229
<i>Muhammad Yasin Eldash.</i> AFG'ONISTONDA O'ZBEK TILI VA ADABIYOTINING O'TMISHI VA BUGUNGI AHVOLI.....	238
<i>Yuldasheva M.</i> ADABIYOT DARSLARIDA O'QUVCHILARNI TADQIQOTCHILIK FAOLIYATIGA YO'NALTIRISH.....	249
<i>Ruzimurodova F.</i> NAVOIY ASARLARINI O'QITISHDA XORIJIY MANBALARDAN FOYDALANISH METODIKASI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR.....	255
<i>Abdialimova M.</i> BADIY SAN'ATLARNI O'RGANISHDA MATN USTIDA ISHLASH.....	261
<i>Norqulova M.</i> ERTAKLARNI O'QITISHDA O'YIN TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH.....	266
<i>Shukurboyeva O.</i> SHAKLDAN TO MAZMUNGACHA ADABIYOTGA CHORLASIN.....	270
<i>Seema Farda.</i> BADIY ASAR MATNI USTIDA ISHLASHDA SAVOL- TOPSHIRIQLARDAN FOYDALANISH.....	274
<i>Raxmonova M.</i> HIKOYALARNI TAHLIL ETISHDA GRAFIK ORGANAYZERLARDAN FOYDALANISH.....	278
<i>Hasanova G.</i> "SAB'AI SAYYOR" DOSTONINI O'QITISHDA METODIK YONDASHUVLAR.....	282
<i>Ismoilova N.</i> ADABIYOT DARSLAIDA BADIY TAHLILGA OID MULOHAZALAR.....	288
<i>Usmonova D.</i> MILLIY TADBIRLARNI TASHKIL ETISH TAJRIBASIDAN.....	293
<i>Saidova K.</i> ZAMONAVIY TA'LIMDA NAVOIYNI TUSHUNISH MUAMMOSI.....	299
<i>Abduqodirova M.</i> O'ZBEK ADABIYOTINI O'QITISHDA XORIJIY MANBALARDAN FOYDALANISH.....	305
<i>Mahmado'stov A.</i> EPIK ASARLARNI O'RGANISHDA TA'LIMIY INTEGRATSIYANI AMALGA OSHIRISH TEXNOLOGIYASI.....	312
<i>Qulsaxatov F.</i> "BOBURNOMA"NI O'RGANISHDA INTEGRATIV YONDASHUV.....	320
<i>Ergasheva N.</i> O'QUVCHILARNI MUTOLAAGA QIZIQITIRISHDA TIZIMLI YONDASHUVLAR	329
<i>Kadirova N.</i> KONSTRUKTIVIZMGA ASOSLANGAN TA'LIM HAQIDA UMUMIY MULOHAZALAR.....	333

<i>Norqulov N.</i> SA'DIY VA XOJA HIKOYATLARIDA ODIL SHOH .OBRAZI.....	338
<i>Muhammadiyeva M.</i> BADIY ASARLARDA RAMZIY OBRAZLARNING O'RNI.....	342
<i>Jarkinova T.</i> YUSUF SHOMANSUR SHE'RLARIDA IJODKOR SHAXSIYATI VA LIRIK QAHRAMON TABIATI.....	351
<i>Tolipova N.</i> ALISHER NAVOIY ASARLARI ABDULLA QAHHOR IJODIDA.....	358
<i>Tursunboyeva T.</i> "IKKI ESHIK ORASI" VA "UFQ" ROMANLARIDA URUSH ODAMLARI OBRAZINING QIYOSIY TAHLILI.....	363
<i>Muslimova M.</i> USMON AZIMNING "SO'NGSO'ZLAR" ASARI HAQIDA...	370
<i>G'afurova D.</i> AGIOGRAFIK ASARLARDA BADIY DETALNING AHAMIYATI	373
<i>Qodirov U.</i> NURALI NURMAT O'G'LI ERTAKLARIDAGI SHE'RIY PARCHALAR.....	376
<i>Alijanova M.</i> BADIY ASAR KOMPOZITSIYASIDA PORTRETNING O'RNI.....	381
<i>Tuychiboyeva N.</i> O'TKIR HOSHIMOVNING "IKKI KARRA IKKI-BESH" ASARIDA BOLA RUHIYATI TASVIRI.....	384
<i>Ibrohimova G.</i> SIROJIDDIN SAYYID IJODIDA MILLIY RUH IFODASI.....	389
<i>O'sarova Sh.</i> MUQIMIY VA UNING ADABIY DAVRASINI O'RGANISH MUAMMOLARI.....	392
<i>Boboqulova U.</i> ONA OBRAZI — MILLAT RAMZI SIFATIDA.....	399
<i>Yusupov S.</i> ISAJON SULTONNING "ALISHER NAVOIY" ROMANIGA OID AYRIM MULOHAZALAR.....	403
<i>Iskandarova M.</i> "LAYLI VA MAJNUN" DOSTONIDA ISHQ TALQINI.....	415
<i>Xojiyev J.</i> ABDULLA ORIPOV SHE'RIYATIDA FOJEIYLIK MAVZUSIGA DOIR.....	418